

آیین نامه اجرایی گواهی نامه های متخصصان فنی هواپیمایی و مؤسسه های مربوط به تعلیم و تربیت متخصصان فنی هواپیمایی (غیرنظامی)

شماره ۱۸۳۳۰۹/ت/۴۸۴۶۳هـ

۱۳۹۲/۱۲/۱۱

آیین نامه اجرایی گواهی نامه های متخصصان فنی هواپیمایی و مؤسسه های مربوط به تعلیم و تربیت متخصصان فنی هواپیمایی (غیرنظامی)
وزارت راه و شهرسازی
هیأت وزیران در جلسه ۱۳۹۲/۱۱/۲۳ به پیشنهاد شماره ۳۳۸۷۰/۱۰۰/۰۲ مورخ ۱۳۹۱/۵/۳۱ وزارت راه و شهرسازی و به استناد ماده (۲۲) قانون هواپیمایی کشوری - مصوب ۱۳۲۸-، آیین نامه اجرایی گواهی نامه های متخصصان فنی هواپیمایی و مؤسسه های مربوط به تعلیم و تربیت متخصصان فنی هواپیمایی (غیرنظامی) را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه اجرایی گواهی نامه های متخصصان فنی هواپیمایی و مؤسسه های مربوط به تعلیم و تربیت متخصصان فنی هواپیمایی (غیرنظامی)

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات در معانی زیر به کار می روند:

الف - سازمان: سازمان هواپیمایی کشوری.

ب - متخصصان فنی هواپیمایی: گروه پروازی، کارکنان تعمیر و نگهداری، مراقبت پرواز، پرواز آما (دیسپچر) و سایر متخصصانی که لزوم اعطای گواهی نامه به ایشان توسط سازمان تعیین می شود.

ج - گواهی نامه: تأییدیه ای که توسط سازمان برای متخصصان فنی هواپیمایی صادر می شود و مبین صلاحیت اشخاص و اختیارات آنها است.

د - وسیله پرنده: وسیله ای که بتواند در نتیجه عکس العمل هوا به جز عکس العمل هوا در برابر سطح زمین خود را در هوا نگه دارد.

هـ - خلبان: فردی که دارای مهارت هدایت فرمان های وسیله پرنده هنگام پرواز است.

و - زمان موظف: مدت زمانی که از لحظه شروع وظایف خدمه پرواز قبل از انجام یک پرواز و یا یک سری از پروازها آغاز شده و تا زمان ترخیص گروه پروازی از تمام وظایف، ادامه دارد.

ز - خدمه پرواز: کارکنانی که توسط بهره بردار وسیله پرنده به منظور انجام وظیفه در وسیله پرنده در زمان موظف تعیین می شوند.

ح - پرواز مستقل: پروازی که دانشجوی خلبانی به تنهایی در درون وسیله پرنده حضور دارد و هدایت وسیله پرنده را برعهده دارد.

ط - رده وسیله پرنده: هواپیما، بالگرد، بالن، گلایدر، عمود پرواز، کشتی هوایی (با حجم بیشتر از ۴۶۰۰ مترمکعب) و وسایل پرنده ای که مقررات آن به تأیید سازمان برسد.

ی - رتبه (ریتینگ): سطح و درجه صلاحیت کاری متخصصان فنی هواپیمایی، که به دسته های زیر تقسیم می شوند:

۱- رتبه گروه پروازی: صلاحیت کاری گروه پروازی بر روی وسایل پرنده مختلف با مشخصات زیر:

الف - هواپیماهایی که مجاز به انجام عملیات پروازی با یک خلبان بوده و شامل تک موتور و چندموتوره بر روی زمین و دریا می باشد. بالگردها و عمود پروازهای مجاز به انجام عملیات پروازی با یک خلبان، حسب تشخیص سازمان در این دسته قرار می گیرند.

ب - وسایل پرنده ای که گروه پروازی موردنیاز برای انجام عملیات پروازی آنها حداقل دو خلبان باشد. بالگردها و عمود پروازهایی که با یک خلبان مجاز به عملیات پروازی هستند (مگر آنهایی که سازمان برابر قسمت (الف) معرفی کرده است) و سایر وسایل پرنده ای که سازمان تشخیص دهد به غیر از گلایدر و بالن، در این دسته قرار می گیرند.

۲ - رتبه کارکنان تعمیر و نگهداری: صلاحیت کاری کارکنان تعمیر و نگهداری بر روی وسیله پرنده و یا گروهی از وسایل پرنده که در گواهی نامه مربوط درج می شود.

۳- رتبه کارکنان مراقبت پرواز: صلاحیت کاری کارکنان مراقبت پرواز برای ارائه و یا نظارت بر ارائه خدمات مراقبت پرواز از جمله برج کنترل، تقرب پرواز، رادار تقرب پرواز، رادار تقرب دقیق پرواز و کنترل منطقه ای است که در گواهی نامه او درج می شود.

۴- رتبه سایر متخصصان فنی هواپیمایی: صلاحیت کاری سایر متخصصان فنی هواپیمایی که براساس شیوه نامه ابلاغی سازمان و با رعایت قوانین و مقررات مربوط تعیین می شود.

ک - گروه پروازی: خدمه پرواز دارای گواهی نامه با رده وسیله پرنده و دارای رتبه گروه پروازی که در زمان موظف، مسئولیت های ضروری عملیات پرواز را به عهده دارد.

ل - گواهی نامه سلامت پزشکی: گواهی نامه مؤید سلامت جسمی و روانی شخص دارنده یا متقاضی گواهینامه متناسب با تخصص مربوط.

م - پزشک معتمد: پزشک مورد تأیید سازمان که دوره آموزش پزشکی هوایی را گذرانده و دارای دانش و تجربه در حوزه هواپیمایی باشد.

ن - پزشک ارزیاب: پزشک دارای تجربه و صلاحیت به تشخیص سازمان که دوره آموزش پزشکی هوایی را گذرانده و گزارش های ارسال شده به سازمان توسط پزشک معتمد را ارزیابی می کند.

س - پیمان: قرارداد هواپیمایی کشوری بین المللی مصوب هفتم دسامبر ۱۹۴۴ (۱۶ آذر ۱۳۲۳).

ماده ۲- سازمان تنها مرجع صدور، لغو، تمدید اعتبار، ایجاد و رفع محدودیت، تعلیق و رفع تعلیق گواهی نامه های متخصصان فنی هواپیمایی (غیرنظامی) است.

تبصره - سازمان می تواند صدور گواهی نامه های تعمیر و نگهداری کارگاهی را به مراکز تعمیر و نگهداری مورد تأیید خود واگذار کند.

ماده ۳- سازمان می تواند گواهی نامه ها و یا مجوزهای موضوع این آیین نامه را به دلیل از دست دادن شرایط صدور یا صلاحیت کاری، تخلف و تقلب در رابطه با صدور و یا استفاده از اختیارات گواهی نامه، حسب مورد، محدود، لغو یا تعلیق کند.

تبصره - بعد از وقوع حادثه یا سانحه، سازمان می تواند تا تکمیل گزارش نهایی در مورد علت یا علل وقوع حادثه یا سانحه نسبت به محدود کردن و یا تعلیق گواهی نامه متخصصان مربوط اقدام نماید.

ماده ۴- سازمان می تواند به منظور آموزش پروازی، آزمایش وسیله پرنده و یا پروازهایی را که برای اهداف خاص، بدون قصد انتفاع و بدون حمل مسافر انجام می شود با رعایت ضوابط مربوط، حسب مورد در گواهی نامه گروه پروازی متقاضی اختیارات موقتی درج نماید.

ماده ۵- فعالیت خلبان یا مهندس پرواز وسیله پرنده در رده های مختلف، منوط به داشتن گواهی نامه گروه پروازی با رتبه گروه پروازی است.

ماده ۶- در صورتی که دارنده گواهی نامه گروه پروازی، درخواست اخذ گواهی نامه با رده وسیله پرنده دیگری علاوه بر رده یا رده های قبلی خود داشته باشد، سازمان می تواند با رعایت این آیین نامه، گواهی نامه ای مستقل با رده جدید صادر و یا رده جدید را در اختیارات گواهی نامه قبلی درج نماید.

ماده ۷- خلبان دارای گواهی نامه گروه پروازی در صورتی می تواند به عنوان خلبان وسیله پرنده، تحت ضوابط پرواز با دستگاه (Instrument Flight Rules) پرواز نماید که برابر گواهی نامه معتبر خود دارای اختیارات پرواز با دستگاه در رده وسیله پرنده مربوط باشد.

ماده ۸- دارندگان گواهی نامه گروه پروازی صادره توسط کشورهای عضو پیمان، در صورتی می توانند با وسایل پرنده ثبت جمهوری اسلامی ایران فعالیت کنند که گواهی نامه آنان به تأیید سازمان رسیده باشد.

تبصره - رتبه، اختیارات و مدت اعتبار تأییدیه سازمان نباید از رتبه، اختیارات و مدت اعتبار گواهی نامه صادره توسط کشور عضو پیمان تجاوز کند.

ماده ۹- شرایط احراز اخذ گواهی نامه ها و رتبه های مربوط به شرح زیر تعیین می شود:

الف - تابعیت ایرانی یا مجوز اقامت و ورود قانونی به کشور برای اتباع غیرایرانی.

ب - سن لازم براساس مقررات مربوط.

ج - حداقل مدرک پایان دوره متوسطه برای اتباع ایرانی و یا معادل آن برای اتباع غیرایرانی.

د - قبولی در دوره آموزش مربوط مورد تأیید سازمان.

هـ - تجربه لازم براساس شیوه نامه اجرایی سازمان.

و - دانش علمی و مهارت لازم مربوط به تشخیص سازمان.

ز - گواهی نامه معتبر سلامت پزشکی.

ح - صلاحیت عمومی مورد تأیید سازمان برای گروه پروازی.

ط - مهارت مکالمه و درک زبان انگلیسی براساس ضوابط ابلاغی سازمان برای متقاضیان گواهی نامه گروه پروازی،

کارکنان مراقبت پرواز و سایر متقاضیانی که از مکالمات رادیویی استفاده می کنند.

تبصره ۱- آموزش موضوع بند (د) برای متقاضیان گواهی نامه های گروه پروازی و کارکنان مراقبت پرواز باید در

مؤسسه های مربوط به تعلیم و تربیت متخصصان فنی هواپیمایی (حسب مورد) انجام شود.

تبصره ۲- اخذ گواهی نامه گروه پروازی وسایل پرنده فوق سبک و تفریحی از احراز شرایط بندهای (ج) و (ط) این

ماده مستثنی می باشند.

تبصره ۳- تعرفه های صدور گواهی نامه ها و رتبه های موضوع این ماده برابر قوانین و مقررات مربوط از متقاضیان

اخذ خواهد شد.

ماده ۱۰- سازمان می تواند برای احراز شرایط علمی و مهارتی متقاضیان صدور، تمدید، رفع محدودیت و یا رفع

تعلیق گواهی نامه ها و رتبه های موضوع این آیین نامه، علاوه بر کارکنان سازمان از همکاری اشخاص حقیقی و

حقوقی واجد شرایط به عنوان ممتحن و یا ارزیاب استفاده کند. شرایط ممتحن و ارزیاب موضوع این آیین نامه

توسط سازمان تعیین می شود.

ماده ۱۱- صدور و تمدید اعتبار گواهی نامه سلامت پزشکی منوط به احراز شرایط مربوط توسط پزشک معتمد،

مطابق شیوه نامه سازمان است.

تبصره ۱- در صورتی که متقاضی نسبت به نظر پزشک معتمد یا ارزیاب، تقاضای تجدیدنظرخواهی کند، موضوع

برای بررسی و صدور نظر نهایی به کمیسیون پزشکی موضوع ماده (۱۲) ارجاع می شود.

تبصره ۲- معاینه و آزمایش پزشکی موضوع این ماده باید در مطب یا مراکز پزشکی هوایی مورد تأیید سازمان انجام شود.

تبصره ۳- سازمان باید تمهیدات لازم را برای انجام معاینه پزشکی بانوان، توسط پزشک معتمد خانم فراهم نماید.

تبصره ۴- تعرفه انجام معاینه پزشکی در هر مرحله مطابق تعرفه مصوب مرجع ذی صلاح از متقاضیان اخذ خواهد شد.

ماده ۱۲- کمیسیون پزشکی شامل افراد زیر است:

الف - یک پزشک ارزیاب به عنوان رئیس کمیسیون.

ب - یک پزشک معتمد.

ج - دو پزشک متخصص حسب موضوع به انتخاب سازمان.

د - یک متخصص فنی هواپیمایی به انتخاب سازمان حسب گواهی نامه مورد درخواست.

تبصره ۱- پزشک ارزیاب یا معتمدی که قبلاً برای سلامت پزشکی متقاضی اظهار نظر کرده است، حق عضویت در

آن جلسه کمیسیون را ندارد.

تبصره ۲- نحوه تشکیل جلسات، اتخاذ تصمیم و صدور رأی براساس شیوه نامه ابلاغی سازمان می باشد.

ماده ۱۳- پزشک ارزیاب نمی تواند به عنوان پزشک معتمد فعالیت نماید.

ماده ۱۴- استفاده از اختیارات مندرج در گواهی نامه ها و رتبه های مربوط توسط شخص حقیقی یا حقوقی منوط به

رعایت موارد زیر است:

الف - بقای شرایط صدور گواهی نامه و انطباق با شیوه نامه های ابلاغی سازمان.

ب - گذراندن دوره های آموزشی، تجربی و مهارتی در طول دوره اعتبار گواهی نامه مطابق شیوه نامه ابلاغی

سازمان.

ماده ۱۵- آموزش پروازی خلبانی گروه پروازی وسایل پرنده صرفاً توسط افرادی که دارای مدرک معلم خلبانی از

سوی سازمان می باشند، انجام می شود.

تبصره ۱- آموزش پروازی خلبانی گروه پروازی کشتی هوایی، گلایدر، بالن و نیز آموزش در شبیه ساز پرواز از

حکم این ماده مستثنی بوده و دارا بودن گواهی نامه های مورد تأیید سازمان برای آموزش در موارد مذکور که در

قالب شیوه نامه ابلاغی سازمان صادر می شود، کافی است.

تبصره ۲- شبیه ساز مورد استفاده برای آموزش باید به تأیید سازمان برسد.

ماده ۱۶- پرواز مستقل آموزشی توسط دانشجوی خلبانی با گواهی و سرپرستی معلم خلبان دارای صلاحیت مربوط

که در حکم گواهی نامه موقت تلقی می شود، بلامانع است.

ماده ۱۷- سازمان تنها مرجع صدور مجوز، تمدید اعتبار، لغو، تعلیق و اعمال محدودیت برای مؤسسه های مربوط به تعلیم و تربیت متخصصان فنی هواپیمایی (غیرنظامی) می باشد.

تبصره - سازمان می تواند حسب مورد برای مؤسسه های مشابه در خارج از کشور مجوزهای آموزشی مربوط صادر نماید.

ماده ۱۸- تأیید مدارک و دوره های آموزشی لازم برای بکارگیری و ادامه فعالیت متخصصان بخش های مختلف حوزه هوانوردی کشوری از جمله ایمنی پرواز، امنیت پرواز، خدمه پرواز، تجسس و نجات، ایمنی زمینی و خاموش کردن آتش فرودگاهی، خدمات فرودگاهی، مدیریت ترافیک (آمد و شد) هوایی و فروش بلیط وسایل پرنده صرفاً برعهده سازمان می باشد.

تبصره - دوره های آموزشی لازم به تفکیک هر بخش توسط سازمان اعلام می شود.

ماده ۱۹- به منظور حفظ و استمرار کیفیت عملکرد مؤسسه های آموزش های موضوع مواد (۱۷) و (۱۸) این آیین نامه سازمان موظف است نسبت به انجام ممیزی ها و بازرسی های لازم به تشخیص خود اقدام نماید.

ماده ۲۰- به استناد ماده (۲) قانون هواپیمایی کشوری - مصوب ۱۳۲۸- صدور گواهی نامه های متخصصان فنی هواپیمایی نظامی، مطابق لایحه قانونی راجع به ارزش گواهی نامه فارغ التحصیلان آموزشگاه های رانندگی و مکانیکی ارتش - مصوب ۱۳۳۵- و اصلاحات بعدی آن خواهد بود.

ماده ۲۱- شیوه نامه های مورد نیاز برای اجرای این آیین نامه با رعایت قوانین و مقررات مربوط توسط سازمان تنظیم و ابلاغ می شود.

معاون اول رئیس جمهور - اسحاق جهانگیری